

Transfer of Power or Transformation of Prayer?
The Wisdom of Changing our Prayers to Reflect
Our Opinion of the President

In Honor of Inauguration Weekend

Rabbi Efrem Goldberg
Boca Raton Synagogue

THE JEWISH WEEK | jewishweek.timesofisrael.com

EDITOR'S DESK

Pray For The President? A Divine Dilemma

As Trump era nears, religious ritual collides with the current political moment.

BY GARY ROSENBLATT | January 11, 2017, 8:42 am |

We all remember the line from "Fiddler on the Roof" when the rabbi of Anatevka exclaims, "A blessing for the Czar? Of course. May God bless and keep the Czar ... far away from us!"

So here's a timely question that touches on religious ritual, American history and current presidential politics: Should American Jews pray for governments they dislike? And if so, how?

 Jonathan Muskat
December 29, 2016 at 8:53pm

I don't think that I fully processed the impact of President Obama's betrayal of the State of Israel by not vetoing the anti-Israel UN resolution until last Saturday night. Upon reflection and after being utterly disgusted by Secretary of State John Kerry's rebuke of Israel yesterday, I don't see how I can recite a prayer that explicitly blesses President Obama anymore in shul. At the same time, I am aware of the danger of not reciting a prayer for the government when you don't like the government's policies. Where do you draw the line? Honest and vigorous political debate is good, but not when it is time to pray. We all pray together, Republicans and Democrats alike in a spirit of unity. It is important that we have a fixed prayer expressing our gratitude that we live in a medina shel chesed like the United States. As such, from now on, at the Young Israel of Oceanside, we will recite the modified prayer for the government below which blesses not the leaders of our government, but blesses the United States and its citizens and asks God to place in the hearts of our leaders compassion to do good with us and with all of Israel. May all of our prayers be answered speedily in our days.

הנותן תשועה למלכים וממשלה לנסיכים, מלכותו מלכות כל העולמים, הפוצה את דוד עבדו מחבר רעה, הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, הוא יברך את ארצות הברית ואת אזרחיה. מלך מלכי המלכים ברחמי יחיים וישמרים, ומכל צרה ויגון ונקד יצילם, ויתן בלב כל שרי המדינות האלו ובלב כל יועציהם ושריהם לעשות טובות עמו ועם כל ישראל אחינו. במיהם ובימינו תיושע יהודה וישראל ישכון לבטח, ובא לציון גואל, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

(Changes - *may He bless the United States and its citizens.... may God place in the heart of the leaders of this country and into the heart of all their counselors and officers compassion...*)

Follow-up to my original post:

It was privately brought to my attention that I should make the following clarification so that there is no misunderstanding. There are very clear halachot regarding the structure and text of tefillot and for the most part we don't change tefillot, especially those that were instituted by Chazal. However, this particular tefillah is a more recent tefillah that has had numerous versions and is somewhat more malleable and after consultation with a posek, I felt comfortable that it could be adapted in the manner in which I described in my particular community.

Like Comment Share

 Rabbi-Shmuly Yanklowitz with Rav Shmuly Yanklowitz:
January 16 at 10:17am

Because of my commitment to the integrity of prayer, starting this week, I can no longer recite or say amen to the Shabbat prayer for the success of the U.S. President.

So I have drafted a new prayer that I will plan to recite each Shabbat morning. If you also feel it's important to pray for the U.S. government but also feel you cannot pray for the success of this President, feel free to use this or adapt it as you please. I felt that it was not enough to simply avoid the U.S. President in the prayer for the government but to remind myself of the billions of vulnerable people who are at risk under his rule, and challenge myself each Shabbat to build up the strength for another week of spiritual resistance.

"O God and God of our Ancestors, help us with our struggle. We yearn for the success of the American government, to fulfill its righteous mandate to protect its citizens from threats internal and foreign, to fortify the bonds between liberty and justice, to ordain fair treatment under the law, and to expand welfare to all those within its capacity.

We pray that the vision of the prophets – the redemptive power of justice; relief for the poor; welcome for the marginal; protection for the oppressed, care for the sick – and the vision of the Constitution of a more perfect union be brought about. Guide the incoming leader of this country away from his basest instincts, thwart his plans to target certain groups and strengthen white supremacy; for You know, God, that all were created in Your image.

We pray that the decrees from the Executive office do not harm the innocent. We pray that any policies that are meant to harm the vulnerable in prioritization of the powerful and privileged will be quashed. Should there be plans that will merely benefit the most privileged Americans, but not all of humankind and the planet we call home, may they fail. May our nation not consort or conspire with totalitarian despots but reaffirm our commitment to freedom and democracy. Grant us the strength to demonstrate spiritual resistance, to imbue our sinews with the highest integrity. Give us the wisdom and courage to do what's right to protect the most powerless and defenseless in society.

May agents of hate who stray from Your holy vision of love and justice, found within and outside our country, be averted. May all of Your creations be handled mercifully. May all to whom You have given the sanctity of life awaken and fulfill their calling to bring love, justice, and kindness to all corners of Your world.

May Your land, and our government, strive to be a blessing for all. Amen."

1. Pirkei Avos 1:10

[נ] שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן קִבְּלוּ מֵהֵם. שְׁמַעְיָה אָמַר: אָהֵב אֶת הַמְּלָאכָה, וּשְׂנֵא אֶת הָרִבְנוּת, וְאַל תִּתְוַדַּע לְרִשְׁוֹת.

[10] *Shemayah and Avtalyon received the tradition from them. Shemayah says: Love work; despise lordliness; and do not become overly familiar with the government.*

2. Pirkei Avos 2:3

[ג] הָיוּ זְהִירֵי בְּרִשְׁוֹת, שְׂאִין מִקְרֵבֵי בֵּין לֹו לְאָדָם אֶלָּא לְצָרָה עֲצָמוֹן; נִרְאִין כְּאוֹהֲבֵין בְּשַׁעַת הַנְּאֻתָן, וְאִין עוֹמְרֵין לֹו לְאָדָם בְּשַׁעַת דְּחֻקוֹ.

[3] *Beware of rulers, for they befriend someone only for their own benefit; they act friendly when it benefits them, but they do not stand by someone in his time of need.*

3. Yirmiyahu 29:2

פְּרֻנוּ: קָחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ בָנִים וּבָנוֹת וּקְחוּ לְבָנֵיכֶם נָשִׁים וְאֵת-בָּנוֹתֵיכֶם תִּנּוּ לְאֻנְשִׁים וְתִלְדְנָה בָנִים וּבָנוֹת וּרְבוּ שָׁם וְאַל-תִּמְעָטוּ: וְדַרְשׁוּ אֶת-שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר הִגַּלְתִּי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ בְּעִדָּה אֶל-יְהוָה כִּי בְּשָׁלוֹמָה יִהְיֶה לָכֶם שְׁלוֹם: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי

gardens and eat their produce. ⁵ Take wives and beget sons and daughters; take wives for your sons and give your daughters to men, and let them give birth to sons and daughters. Multiply there; do not [let your numbers] diminish. ⁷ Seek the peace of the city to which I have exiled you and pray for it to HASHEM, for through its peace will you have peace. ⁸ For thus said

4. Ezra 6:10

כְּמֵאמַר כְּהֵנָּה דִּי-בִירוּשָׁלַם לְהוֹא מִתִּיהֵב לְהֵם יוֹם | בְּיוֹם דִּי-לֹא שְׁלוֹ: דִּי-לְהוֹן מִהַקְרִבֵין גִּיחוּסִין לְאַלְהָ שְׁמִיָּא וּמְצַלִין לְחַיֵי מַלְכָּא וּבָנוּדֵי: וּמְנֵי שִׁים טַעֵם דִּי כָל-אַנְשֵׁי דִי יִהְשָׁנָא פִתְגָמָא דְנָה יִתְנַסַּח אַע מִן-בֵּיתָהּ וּזְקִיף יִתְמַחָא עֲלֵהּ וּבֵיתָהּ נִגְלוּ יִתְעַבֵד עַל-דְנָה: וְאַלְהָא דִי שְׁכֵן שְׁמָהּ

according to the specifications of the Kohanim who are in Jerusalem — shall be supplied to them day by day, without fail, ¹⁰ so that they may offer pleasing offerings to the God of heaven and pray for the lives of the king and his children. ¹¹ And a decree is hereby issued by me that any person who will deviate from this matter shall have a beam torn out of his house, upon which he shall be hanged, and his house shall be designated a

5. Pirkei Avos 3:2

[ב] רַבִּי חֲנִינְיָא סָגֵן הַכֹּהֲנִים אָמַר: הָיוּ מִתְפַּלְלֵי בְּשָׁלוֹמָה שֶׁל מַלְכוּת, שְׂאֵלְמַלְא מוֹרָאָה, אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ חַיִּים בְּלַעַו.

[2] *Rabbi Chanina, the deputy Kohen Gadol [High Priest], says: Pray for the welfare of the government, because if people did not fear it, a person would swallow his fellow alive.*

6. Yoma 69a

[ON THE TWENTY-FIFTH OF [TEVES]^[24] IS the day known as THE DAY OF MOUNT GERIZIM,^[25] ON WHICH one is NOT permitted to EULOGIZE. ON THE DAY ON WHICH THE CUTHEANS REQUESTED OF ALEXANDER THE MACEDONIAN permission regarding THE HOUSE OF OUR GOD [the Holy Temple in Jerusalem] TO DESTROY IT, AND HE GRANTED IT TO THEM. THEY [those who were apprised of this peril] CAME AND INFORMED SHIMON HATZADDIK^[26] of the decree. WHAT DID HE DO? HE DONNED PRIESTLY VESTMENTS AND WRAPPED HIS HEAD IN PRIESTLY VESTMENTS,^[27] AND set out to meet Alexander ACCOMPANIED BY SOME OF THE MOST PROMINENT PEOPLE IN ISRAEL, AND there were LIT TORCHES IN THEIR HANDS. AND ALL NIGHT long, THESE WERE APPROACHING FROM THIS SIDE AND THOSE WERE APPROACHING FROM THAT SIDE,^[28] UNTIL THE LIGHT OF DAWN ROSE, and Alexander saw the Jewish delegation in the distance, HE SAID TO THEM:^[29] “WHO ARE THESE people?”

“It is THE JEWS WHO HAVE REBELLED AGAINST YOU!” – AS HE REACHED ANTIPATRES, THE SUN SHONE FORTH AND THEY [the two groups] MET UP WITH ONE ANOTHER. AS SOON AS ALEXANDER SAW SHIMON HATZADDIK, HE ALIGHTED FROM HIS CHARIOT AND BOWED DOWN BEFORE HIM. THEY [those who were with Alexander] SAID TO HIM: “SHALL A GREAT KING LIKE YOURSELF BOW DOWN BEFORE THIS JEW?!” HE REPLIED TO THEM: “AN IMAGE IN THE LIKENESS OF THIS man GAINS VICTORY BEFORE ME ON all MY BATTLEFIELDS.”^[30] HE then turned to the Jews and SAID TO THEM: “WHY HAVE YOU COME?” – “IS IT POSSIBLE THAT with regard to THE very HOUSE IN WHICH WE PRAY FOR YOU AND FOR YOUR EMPIRE THAT IT SHOULD NOT BE DESTROYED^[31] – IDOLATERS SHALL MISLEAD YOU TO DESTROY IT?” HE SAID TO THEM: “WHO ARE THESE schemers who would so mislead me?” – “It is THESE very CUTHEANS WHO STAND BEFORE YOU!” – “BEHOLD THEY ARE GIVEN INTO YOUR HANDS to punish them as you see fit.” – IMMEDIATELY THEY PIERCED THE [CUTHEANS] IN THEIR HEELS – AND SUSPENDED THEM FROM THE TAILS OF THEIR HORSES, AND THEY DRAGGED THEM OVER THORNS AND THISTLES – UNTIL THEY REACHED MOUNT GERIZIM, the site of the Cuthean temple. ONCE THEY ARRIVED AT MOUNT GERIZIM, THEY PLOWED IT AND PLANTED IT WITH VETCH, JUST AS [THE CUTHEANS] HAD SOUGHT TO DO TO THE HOUSE OF OUR GOD. AND THEY MADE

7. Avoda Zara 4a

The Gemara cites a third explanation of the verse, *You have made man like the fish of the sea, like creeping things without a ruler:*

מה רגים שבנים – An alternative interpretation: Just as it is the way of the fish of the sea – that any fish that is larger than his fellow devours his smaller fellow, – so too it is with human beings: Were it not for the fear of the authorities – whichever person is greater (i.e. more powerful) than his fellow would

devour his fellow.^[6] And this concept is expressed by that statement which we have learned in the Mishnah:^[7] R' CHANINA, DEPUTY OF THE KOHANIM, SAYS:^[8] ONE SHOULD PRAY FOR THE WELFARE OF THE GOVERNMENT,^[9] – FOR WERE IT NOT FOR THE FEAR OF THE GOVERNMENT – A PERSON WOULD DEVOUR HIS FELLOW ALIVE.^[10]

R' Mendel of Kotzk gave this mishnah a unique interpretation, reading it not as “pray for the peace (welfare) of the government” but rather “pray when the government is at peace.” R' Mendel was reflecting on the history of our people, who sometimes suffered the worst persecutions when the country they lived in was at peace. If the country was at war, it may have been distracted by other concerns, and not have time to bother with the Jews. But if there was nothing to distract them, this was ironically the time that the worst anti-Semitic oppressions occurred.

It seems part and parcel of human nature to seek out a scapegoat. People are not prone to look within themselves for the cause of their discontent, because this would require them to make changes in themselves. It is so much easier to blame others, because one can thus exempt himself from the need to change. This is certainly true of individuals, and R' Mendel tells us that it is equally true of populations as a whole.

There is always an element of discontent. Few people are satisfied with what they have. If there is turmoil in the country, it is possible that people will focus upon this as the cause for their discontent, and leave the Jews alone. When there is peace and nothing else to blame, there is greater risk that “the Jewish problem” will come to the fore. Hence, “Pray with great intensity when the country is at peace. This may be a most dangerous period.”

8. Dr. Abraham J. Twerski
on Pirkei Avos

9. R' Yisroel Meir Lau
on Pirkei Avos

R' Chanina delivered his directive to “pray for the well-being of the government” during the days of the destruction of the Temple and the expulsion of the Jews from the land of Israel. From this point onward, they would dwell under foreign rule in distant lands. And there, R' Chanina told them, they would have to be loyal citizens, for government is the sole guarantor of a well-regulated society.

R' Chanina derived this lesson from the words of Jeremiah to the Jewish people when they went into the Babylonian exile.

After Nebuchadnezzar conquered Jerusalem, he sent Yehoyachin, king of Judah, into exile with a sizable portion of the populace, removing “all of Jerusalem, all of the princes, all of the warriors — ten thousand captives — and all the craftsmen and smiths; only the poorest of the nation were left” (*II Kings* 24:14). Nebuchadnezzar put these few remnants under the rule of Zedekiah, until the final debacle eleven years later.

For the first time since the Jews had come from Egypt to the land of Israel, the nation of Israel dwelt in a foreign land under alien rule. Jeremiah sent these Jews an epistle in which he encouraged them and guided them on how to conduct their lives: “Build houses and dwell [in them]. Plant gardens and eat their fruit. Take wives and raise sons and daughters . . . Seek the well-being of the city to which [God] exiled you, and pray on its behalf to Hashem — for with its well-being shall you have well-being” (*Jeremiah* 29: 5-8).

תפלה בעד שלום המלך יר"ה עם שלום משפחתו הרמה. [הנותן תשועה למלכים וממשלה לנסיכים מלכותו מלכות כל עולמים הפוצה את יוד עבדו מחרב רעה הנותן כים דרך ובמים עוים נתיבה הוא יברך וישכור וינצור ויעזר וירומם ויגדל וינשא למעלה את ארוננו ... עם כל משפחת הקיסר הרמה והנשאה. מלך מלכי המלכים ברחמי והיהו וישמרוהו ובכל צרה ויגן ונוק יצילהו וידבר עמים תחת רגליו ויפיל שונאיו לפניו ובכל אשר יפנה יצליהו. מלך מלכי המלכים ברחמי יתן בלבנו ובלב כל יועציו ושריו החמנות לעשות טובות עמנו ועם כל ישראל. בימיו ובימינו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח ובא לציון גואל. וכן יהי רצון ונאמר אמן:]

10. Siddur of Rav Sadia Gaon (d. 875) Head of Yeshiva in Sura

מיטן לקביעת המועדים מימות הפסח
א"ת פ"י גיוס ח' של פסח יהול לעולם תשעה בלג :
ב"ש פ"י גיוס ב' של פסח יהול לעולם סבעות :
ג"ר פ"י גיוס ג' של פסח יהול לעולם ראש השנה :
ד"ק פ"י גיוס ד' של פסח יהול לעולם קריאת התורה כולל בחתת תורה :
ה"צ פ"י גיוס ה' של פסח יהול לעולם לוס כפור :
ו"פ פ"י גיוס ו' של פסח יהול לעולם פורים שבער :
פ"ג פ"י גיוס ז' של פורים יהול לעולם ל"ג בעומר :
כשומרכין החדש נוסעין לומר הפלת רב כהר לזוה"כ (ברכות ט"ו ב') :
יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתתחדש עלינו את ההקדש הזה למזבח ולבכרה ותתן לנו שנים ארוכים. חיים

11. Exclusiveness and Tolerance Dr. Jacob Katz (1904-1998)

12. Kol Bo – Anonymous 14th or 15th c.

'Pray for the welfare of the State', was interpreted as applying also to the Gentile State.¹ Moreover, the injunction seems to have been practised by the Ashkenazim in the Middle Ages in its literal sense: Jews prayed for the welfare of their rulers.²

*This is, however, only part of the truth, and it is necessary to know the whole truth in order to grasp the complexity of the Jewish situation. For, as distinct from their political loyalty to the country in which they dwelt, Jews harboured deep reservations as to the ultimate significance of secular States which, seen in the perspective of the messianic hope, were but ephemeral. As we have previously noticed, a reversal of the existing order was envisaged in the messianic age, when the dispersed and humiliated Jewish nation was to come into its own. The entertaining of such hopes, and the prayer for their fulfilment, might well be considered as conflicting with a profession of loyalty, and this was indeed inferred by hostile parties in disputes with Jews, as we shall see later.³ Nevertheless, although the contradiction could not be resolved logically, both sentiments (the messianic hope and the wish for the well-being of their temporal Gentile rulers) were genuinely held by Jews. This is only one of the many contradictory features which are characteristic of religious tenets in general and are especially inherent in Jewish religious tradition, reflecting the paradoxical character of the Jewish situation.

13. R' Dovid Abudraham (14th c.)

ואמר כך מנך את המלך ואם הקבל ואומר אשרי ומחזיר כשר סורה למקומו

14. Shulchan Aruch R' Yosef Karo (1488-1575)

בשבת שהפרשיות מחוברות, מפטירין בהפטרות פרשה (יג) שנייה. הגה: (יד) ועל ס' תל"ח * ונהגו להזכיר (טו) אחר קריאת התורה שמת המתיים ולברך ז' העוסקים בצרכי צבור, כ"מ לפי מנהגו. (שבלי הלקט והגהות מרדכי פ"ק דשבת) ונהגין לומר: יקום פורקן, ואין בזה משום איסור תחינה בשבת. וג"כ נוהגין לומר: אב הרחמים; (טז) ובכל יום שא"א בו צו"צ אין אומרים אותו, וכן כשיש חתונה או מילה. ויש מקומות שא"א אותו (יז) כשמברכין החדש, מלבד (יח) ח בימי הספירה, והולכים בכל זה אחר המנהג.

16. Prayer in America During WWII

הנותן תשועה למלכים וממשלה לנסיכים, מלכותו מלכות כל־עולמים. הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה, הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה. הוא יברך וישמור וינצור ויעזור וירומם ויגדל וינשא למעלה את — גשיא ארצות הברית ומשנתו

15. Prayer For Napoleon

”[הנותן] תשועה למלכים וממשלה לנסיכים, מלכותו מלכות כל העולמים, הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה, הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, הוא יברך וישמור ויעזור וירומם ויגדל וינשא ממעלה את אדונינו נפוליאוני פרימו הגדול קיסר הצרפתים ומלך איטליא¹¹, הוא ויהספינה המלכה והשר המשנה למלך¹² וכל זרע המלוכה וכל בני משפחתם הנשאה ירום הודם. מלך מלכי המלכים ברחמי יחיים וישמרם, ומכל צרה ריגון ונוק יצילם, וידבר עמים תחת רגליהם, ופיל שונאיהם לפניהם, ובכל אשר יפנו יצליחו. מלך מלכי המלכים ברחמי יתן בלבם ובכל כל יעציו ושריו רחמנות לעשות טובה עמנו ועם כל ישראל, בימיו וכימינו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח, ובא לציון גואל וכן יהי רצון ונאמר אמן.”

17. R' Yisroel Salanter Kedosh Yisroel Page 104

❖ בהיותי פעם אחת בעיר קרינקי ספרו לי שפעם אחת היה שם כשבת קדש (שכא לבקי את בתי) וראה שאין מברכין תפלת הנותן תשועה, הפך פניו אל הקיר ואמר הנותן תשועה בעצמו לקיים מה שאחז”ל: ”והוה מתפלל בשלומה של מלכות.”

18. Siddur from 1601

הנותן תשועה למלכים וממשלה לנסיכים: ומלכותו מלכות כל עולמים: הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה: הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה: הוא יברך וישמור וינצור ויעזור וירומם ויגדל וינשא למעלה למעלה: לאדוננו המלך: מלך מלכי המלכים ברחמי ישמרו ויחיהו: ומכל צרה ונוק יצליחו: מלך מלכי המלכים ברחמי ירום ויגביה כוכב מערכתו: ויארץ ימים על ממלכתו: מלך מלכי המלכים ברחמי יתן בלבם ובכל כל יעציו ושריו רחמנות לעשות טובה עמנו ועם כל ישראל וישראל ישכון לבטח ובא לציון גואל וכן יהי רצון ונאמר אמן:

this decision of Mar Samuel on a par with the teaching of Jeremiah. They made it possible for Jewry to exist in the Dispersion. Strangely enough, the exact wording of these ancient prayers has not come down to us. The earliest formula known is not older than the eleventh century prayer at Worms: “May He who blessed our fathers Abraham, Isaac and Jacob bless our exalted Kaiser. May He bless and prosper his undertakings; establish his throne in justice, so that righteousness rule in the land; and grant life and peace to him and his seed after him. And let us say, Amen”. In the communities of Spain, the Prayer for the King was recited even on Mondays and Thursdays, as well as on the Eve of the Atonement (Abudraham). Presumably it was the one which the Spanish Jews brought with them when they came to Holland, namely, “He who giveth salvation unto kings”. It was first printed in 1658; and, as its wording seemed to agree with the oral tradition among the Ashkenazim, it soon found its way into all Prayer Books. How widespread was its use is evidenced by the following fact. When, in 1666, the false Messiah Sabbethai Tsevi appeared in Smyrna, and a tidal wave of hysteria swept over the Jewish communities from Bagdad to Amsterdam, this prayer was adapted to proclaim him; and Heaven was entreated to “bless, guard, protect, and help, exalt, magnify, and highly aggrandize” the Messianic pretender. It was the Jews of Napoleon’s day who were the first to depart from the generally accepted form of Prayer for the Government. In the new prayers which they composed, they omitted the entreaty that God incline the heart of the rulers to have pity on Israel, and that the time of deliverance of Zion draw near. “This passage was no longer appropriate, in a prayer composed after the emancipation of the Jews”, a French rabbinical apologist wrote fifty years ago. Alas, he could not see that emancipations, even French emancipations, might be repealed: In 1895, the British Rabbinate was induced to modify the words “put compassion (רחמנות) into the Queen’s heart and into the hearts of her counsellors and nobles, that they may deal kindly with us and with all Israel”

19. Sheyarei Knesses Ha’Gedolah o.c. 284:5 R’ Chaim Benveniste (1603-1673)

זה המהגב שלט אחר קריאת התורה לו הסתן תשועה לתלכים ונרכ' לקהל ואשריישני בתיך וחדך כך להביר נשמת

20. Prayer for Shabtei Tzvi

17th c.

הנחתן השועה למלכים וממשלה לנסיכים ומלכותו כל עולמים האל הגדול הניבור והגורא מלך מלכי המלכים הקביה שאין כמותו מהעדא מלכין ומהקם מלכין חנודה בריה לרוד עבדו לכונן את כסא ממלכתו עד עולם הוא יברך וישמור וינצור ויעזור וירומם וינשא למעלה למעלה לארוננו מלכנו הרב הקדוש צדיק וגושע הוא סולמאן שבתו צבי משיח אלקי יעקב ירום חורו והנשא מלכותו ליה יהיב שלטן ויקר ומלנו וכל עממיה אוסייא ולישנייא ליה ישמעון שולמניה שלטן עלם די לא יעדא ומלכותיה די לא תחבל קרנו תרום בכבוד וגור אלקינו על ראשו מלכים יראו וקמו שרים וישחתו למען ה' אשר נאמן קדוש ישראל ובתרתו יהי שמו לעולם למני שמש יגון שמו ויחברכו בו כל גוים ואשרוהו יראו עינינו וישמח לבנו בבנין בית קדשנו והמרחנו מקדש די כוננו יריך וכן יהי רצון ונאמר אמן :

22. Rev. S. Singer "Earliest Jewish Prayers for the Sovereign"

In 1655 was issued "The Humble Addresses" of Manasseh "To His Highness the Lord Protector of the Commonwealth of England, Scotland, and Ireland," giving the motives of his coming to England, and showing, first, "How Profitable the Nation of the Jewes are," and next, "How Faithfull the Nation of the Jewes are."

Here for the first time appears in full an English version—and a capital one it is—of the Prayer for the Head of the State. The translation is prefaced by these words :—

From the continuall and never broken custome of the Jews wheresoever they are, on the Sabbath Day, or other solemn Feasts ; at which time all the Jews from all places come together to the Synagogue, after the benediction of the Holy Law, before the Minister of the Synagogue blesseth the people of the Jews ; with a loud voice he blesseth the Prince of the Country under whom they live, that all the Jews may hear it, and say, Amen.

The words he used are these, as in the printed book of the Jews may be seen :

He that giveth salvation unto Kings, and dominion unto Lords, he that delivered his servant David from the sword of the enemy, he that made a way in the sea, and a path in the strange (? strong) waters, blesse and keep, preserve and rescue, exalt and magnify, and lift up higher and higher, our Lord. [And then he names, the Pope, the Emperour, the King, Duke, or any other Prince under whom the Jews live, and adds :] The King of kings defend him in his mercy, making him joyfull, and free him from all dangers and distresse. The King of kings, for his goodness sake, raise up and exalt his planetary star, and multiply his dayes over his Kingdome. The King of kings for his mercies sake, put into his heart, and into the heart of his Counsellors, and those that attend and administer to him, that he may shew mercy unto us, and unto all the people of Israel. In his dayes and in our dayes, let Judah be safe, and Israel dwell securely, and let the Redeemer come to Israel, and so may it please God.—Amen.

הנחתן השועה למלכים וממשלה לנסיכים ומלכותו כל עולמים האל הגדול הניבור והגורא מלך מלכי המלכים הקביה שאין כמותו מהעדא מלכין ומהקם מלכין חנודה בריה לרוד עבדו לכונן את כסא ממלכתו עד עולם הוא יברך וישמור וינצור ויעזור וירומם וינשא למעלה למעלה לארוננו מלכנו הרב הקדוש צדיק וגושע הוא סולמאן שבתו צבי משיח אלקי יעקב ירום חורו והנשא מלכותו ליה יהיב שלטן ויקר ומלנו וכל עממיה אוסייא ולישנייא ליה ישמעון שולמניה שלטן עלם די לא יעדא ומלכותיה די לא תחבל קרנו תרום בכבוד וגור אלקינו על ראשו מלכים יראו וקמו שרים וישחתו למען ה' אשר נאמן קדוש ישראל ובתרתו יהי שמו לעולם למני שמש יגון שמו ויחברכו בו כל גוים ואשרוהו יראו עינינו וישמח לבנו בבנין בית קדשנו והמרחנו מקדש די כוננו יריך וכן יהי רצון ונאמר אמן :

21. Siddur from 1826

שחרית של שבת : קולג

על החורה * ועל העבודה * ועל הנביאים : ועל יום השבת הנור * שנתת לנו * אלהינו * לקדשה ולמנוחה * לכבוד * ולתפארת : על הכל * אלהינו * אנו מורים לך * ומקריבים אותך * והתורה שנתת לנו * חיי * תמיד לעולם ועד * ברוך אתה * מקריש השפח :

לשרנו ירום היום

הנחתן השועה למלכים * וממשלה לנסיכים * ומלכותו כל עולמים : כל עולמים : הפוצה את דוד עבדו * מחרב רעה : הנותן בים דרך * ובמים עזים נחיה : הוא יברך * וישמור * ויעזור * ויעזר * וירומם * ויגדל * ויעשה למעלה למעלה :

During the Sitting of Congress.

The President and Vice-president of the Union, the Senate and House of Representatives of the United States of America in Congress assembled : the Governor and Lieutenant Governor and people of this state, represented in Senate and Assembly, and the Magistrates of this city.

During the Recess.

The President and Vice-president of the United States of America. The Governor and Lieutenant Governor and people of this State, represented in Senate and Assembly. The Magistrates of this city.

מלך מלכי המלכים ברחמי * וחסדים * ומלך * צרה וגזק יצילים * מלך מלכי המלכים ברחמי * ירום ונבירה כוכב מערכתם * ויארצו ימים על משיחם : מלך מלכי המלכים ברחמי * וכן בלבם ובלב כל * ויעצוהם ושריהם * רחמנות לעשות טובה עמנו * ועם כל * ישראל אחינו : בימיהם וקיימנו תישע והתורה * וישמח * וישבן * לקטח * וכן יציון ונאל * וכן יהי רצון * ונאמר אמן :

23. Siddur of R' Yaakov Emden

1697-1776

בית הכנסת

רבינו * וישעיהו שביא * ובריות גופא * ונהורא * ורעא חייא וקומא * ורעא די לא יפסקו * ודי לא יבטלו * ופתיחוהו אורחא : וכל קדוה א קדישא תדון רב רביא עם ועמיה * טפליא ונשיא * מלכא דעמא * וברך יתבון * ופישתיבון * ויסא ומוכון * וכן ארכא לשניבון והתפרקון ותשתובון מדי כל עמא * וכן כל פדעון כישין * מן די בשמיהא * יהא בפתחון כל זמן ועד * ונאמר אמן :

ברוך הן כה נשם תחיה * ונש * (ספ"ח)

מו שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב * והוא יברך את כל * ויקהל הקדוש חתה * עם כל קהלות הקדש * הם ונשיהם * ובניהם * ובנותיהם * וכל אשר להם * וכן שמייהו בתי כנסיות לתפלה * וכן שבאים בתים לקהלת פלל * וכן שנותנים * מן קמאור * וכן לקדוש * ולתפלה ופת לאורחים * וצדקה לעניים * וכל מי ששקטם בצרכי צבור באמנות * הקדיש * תוך הוא ישלם שבתם * ויסיר מהם כל טהרה וירפא לכל * גיפס * ויסלח לכל עונם ויעשה ברכה * והצלה בכל * מעשה ידיהם * עם כל ישראל אחיהם * ונאמר אמן :

24. Tehillim 144:10-11

¹ By David. Blessed is HASHEM, my Rock, Who trains my hands for battle, my fingers for war. ² My Benefactor, my Fortress, my Stronghold, my own Rescuer; my Shield, in Him I take refuge, He Who subjugates my nation to me. ³ HASHEM, what is man that You recognize him; the son of a frail human that You reckon with him? ⁴ Man is like a breath; his days are like a passing shadow. ⁵ HASHEM! Bend Your heavens and descend; * touch the mountains and they will go up in smoke. ⁶ Flash a lightning bolt and scatter them; shoot Your arrows and panic them. ⁷ Stretch out Your hands from above; release me and rescue me from great waters, from the hand of strangers. ⁸ Their mouth speaks vanity, and their right hand is a right hand of falsehood. ⁹ O God, a new song will I sing to You, on a ten-stringed harp will I play to You. ¹⁰ He Who grants salvation to the kings, He Who releases David, His servant, from the evil sword, ¹¹ release me and rescue me from the hand of strangers. Their mouth speaks vanity and their right hand is a right hand of falsehood. ¹² For our sons are like saplings, nurtured under your youth; our daughters are like cornerstones, crafted in palatial form. ¹³ Our store-houses overflow to their very corners, providing from harvest to harvest; our sheep increase by the thousands, by the myriads in our open spaces. ¹⁴ Our oxen are laden; there is neither breach, nor outburst, nor wailing in our streets. ¹⁵ Praiseworthy is the people for whom this is so; praiseworthy is the people whose God is HASHEM.

לְיָדוֹ | לְרִיבֵי יְהוָה | צוּרֵי הַמִּלְחָמָה יְדֵי לְקָרְבִי אֶצְבְּעוֹתַי לְמַלְחָמָה: חֲסִדֵי וּמְצוּדָתְךָ מִשְׁגָּבִי וּמִפְלִטֵי לִי מִגְּנֵי וּבֹו חֲסִידֵי הַרְוֵד עִמִּי תַחְתֵּי: יְהוָה מִה־אָדָם וּתְדַעְהוּ בֶן־אָנוּשׁ וְתַחֲשֹׁבֵהוּ: אָדָם לֹהֲבֵל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: יְהוָה הִט־שִׁמְיֶךָ וְתִרְדָּ גַע בְּהָרִים וַיִּעֲשֶׂנּוּ: בְּרוּק בְּרַק וּתְפִיִּעַם שְׁלַח חֲצִיזֶיךָ וְתַהַמֵּם: שְׁלַח יָדְיֶךָ מִמִּירוֹם פְּצַנִי וְהִצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נָכַר: אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר־שָׁוְא וַיִּמְיֵם יַמִּין שְׁקֶר: אֲלֵהֵם שִׁיר חֲדָשׁ אֲשִׁירָה לָךְ בְּנִבְלָה עֲשׂוֹר אֲזַמְרָה־לָךְ: הַגִּתָּן תְּשׁוּעָה לְמַלְכִים הַפּוֹצֵחַ אֶת־דָּוִד עֲבָדוֹ מִחֲרַב רֶעִה: פְּצַנִי וְהִצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי־נָכַר אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר־שָׁוְא וַיִּמְיֵם יַמִּין שְׁקֶר: אֲשֶׁר בְּנֵינוּ | כְּנִטְעִים מִגְּדִלִים בְּנְעוּרֵיהֶם בְּגוֹתֵינוּ כְּזוּיֹת מַחֲשָׁבוֹת תְּבִנִית הִבְבֵּל: מוֹנִינוּ מִלְאִים מִפִּיקִים מִן אֵל וְזָאוּנוּ מֵאֲלִפּוֹת מִרְבָּבוֹת בַּחֲצוֹתֵינוּ: אֱלוֹהֵינוּ מְסַכְּלִים אֵין־פֶּרֶץ אֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְרוּחָה כִּרְחִבְתֵּינוּ: אֲשֶׁר־יֵעָם שִׁבְכָה לוֹ אֲשֶׁר־יֵעָם שִׁיהוּהוּ אֲלֵהֵי:

25. Yeshayahu 43

¹⁶ Thus said HASHEM, He Who made a way through the Sea * and a path amid the mighty waters, ¹⁷ Who brought out chariot and horse, army and force, which all lie together, never to rise, extinguished and snuffed out like a piece of [burning] flax: ¹⁸ Do not recall former occurrences and do not contemplate earlier events. ¹⁹ [For] behold, I am bringing forth a new [miracle]! Now it will sprout, you will surely know it: I will make a road in the desert and in the wilderness rivers. ²⁰ The beasts of the field will honor

אֲמַר יְהוָה הַגִּתָּן בְּיָם דָּרַךְ וּבְמַיִם עָיִם וְחִיבָה: הַמוֹצִיא רֶכֶב־נְסוּס חֵיל וְעִזּוֹ יִחְדּוּ יִשְׁכְּבוּ בַל־יִקְוֵנוּ דַעְבוּ כַפְשֶׁתְהָ כְּבוֹ: אֲלֵ־תִזְכְּרוּ רֵאשִׁנוֹת וְקִדְמִינוֹת אֲלֵ־תִתְבַּנְּנוּ: הַגִּי עֲשֵׂה חֲדָשָׁה עֲתָה תַצְמַח הַלְוֵא תִדְעֶיהָ אַף אֲשֵׁים בַּמִּדְבָּר דָּרָה בִישְׁמוֹ נְהוֹרוֹת: תִּכְבְּדֵנִי חֵיַת הַשָּׂדֶה תַעִים וּבְגוֹת

26. R' Yosef Kapach
1917-2000
Kesavim 1:492

(ה) ותמהו ביותר: מר רצהבי כותב: 'אפילו ברכת 'הגותן תשועה למלכים' (תפילה לשלומה של מלכות), שמן הדין שתיאמר בלשון המדינה או שתהיה מלווה לפחות בסידורים בתרגום ערבי, אינה מופיעה בלשון לעז כלל'. תפילת 'הגותן תשועה' אינה מצויה בנוסח תימן המקורי כלל וכלל.² מצויים ברשותי המישה סידורי־תפילה עתיקים ואין תפילה זו מופיעה בהם כלל; ורק בסידורים מאוחרים, שנכתבו תוך שלוש מאות השנים האחרונות (תקופה שבה כבר נתפשטו ספרי הדפוס בתימן), באה תפילה זו, ואין ספק שקיבלה מסידורי ספרד ואשכנז. ידוע שהיו בתי־הכנסת בתימן המקום האוטונומי היחיד בחיי היהודים שם, כי השלטונות והמוני הערבים כיבדו מאוד את בתי־הכנסת ומקומות־התפילה, לא התערבו ולא חקרו במה שנעשה ונאמר בהם, ומשום כך לא היו יהודי תימן צריכים להתפלל בפיהם לשלום השלטונות, שעל־פירוב היו עריצים, בזמן שלבם לא כן עמם. מה שאין כן בערי אשכנז וספרד, ובפרט ברוסיה, שרדפו בהן את היהודים ובעת ובעונה אחת דרשו מהם להתפלל לשלומם, ולעתים שלחו גם מפקחים לבתי־התפילה לראות אם היהודים מתפללים לשלומם. נוסח 'הגותן תשועה' נתקן בתבונה רבה, ולא במקרה ניתנו שני הפסוקים המצויים בה, פסוקים אלה נבחרו מפני שיש בהם הסוואה לרחשי לבם של היהודים לגבי המושלים העריצים שבכל דור ודור, העושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפינחס. בפסוק הראשון (תהלים קמד, י) נאמר: 'הגותן תשועה למלכים הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה', ובפסוק שאחריו נאמר: 'פצני והצילני מיד בני נכר אשר פיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר', כוונת המתפלל היא לסיוע המשפט בפסוק השני,³ והפסוק הקודם נלקח להסוואה, בפסוק השני בתפילה זו (ישעיה מג, טז) נאמר: 'הגותן בים דרך ובמים עזים נתיבך', והמשכו הוא: 'המוציא רכב וסוס חיל ועזו יחדו ישכבו בל יקומו דעכו כפשתה כבו', וגם כאן כוונת המתפלל לטוף זה, אך בתימן אין צורך בכל זה, יכולים הם לומר את כל רחשי לבם בפה מלא; ולפלא בעיניי שמר רצהבי מחפש תפילה זו בתימן.

27. Lev Ha'Ivri
R' Akiva Schlesinger
1838-1922
Page 102

גם זה שמענין הספלה שאנו מחפליין על סמלכות יריס להחפלה בלשון אשכנז או בלשון אחר לא יאות הוא ואנו אין חונפין ונדע למלכתי יריס ולישרי סמדינה שסיסודי' ססלימי' באמונת' לפול' סס חמימי' וסלמי' למלכות ומדינה וסס מקושרין בסורמנא דרחמנא סוי' מחפלה בשלומה של מלכות וכו' ואמר קרא דדשו את שלום סעיר וכו' ואנו סיסודי' ססלמי' באמונה אין לנו רשות לשנות סוס דבר מחורחמי סקדחסי וכסי שאנו מחפליין על נפשינו גופינו חרעינו כן אנו לריכינ להחפלה על סמלך וסריו יריס וכיון שאנו יודעינ ומאמיני' מחפילס בלשון סקד'ס יומר מקובל ורזיס סיא לפני ס'

[ג] מנהג לונדון, לומר השורות האמצעיות
שבם מזכיר שם המלך, והמלכה, ושם הזרש עצר,
אומר אותם בשפה האנגלית, אבל באמשטרדם
עדיין נוהגים לאומרם בשפה הפורטיגזית. (תעב)

28. Keser Shem Tov
R' Shem Tov Gagin
1884-1953

FIG. 1

תפלה בעד הקיסר וארץ מולדתנו. МОЛИТВА ЗА ЦАРЯ И ОТЕЧЕСТВО.

I.

Кто даруетъ побѣду царямъ,
власть помазанникамъ; Чье царство
есть царство всемирное; Кто избавилъ
раба Своего, Давида, отъ меча лютаго;
Кто продолжилъ путь по морю, стезю
по водамъ сильнымъ, Тотъ да благо-
словить, охранить, уберезеть, спа-
сетъ, возвыситъ, превознесетъ и воз-
величитъ Государи нашего Императора

НИКОЛАЯ АЛЕКСАНДРОВИЧА,
(да возвысится слава Его!)

Супругу Его, Государыню Императрицу
АЛЕКСАНДРУ ФЕОДОРОВНУ,
Матерь Его, Благочестивѣйшую
Государыню Императрицу

МАРИЮ ФЕОДОРОВНУ,
Благовѣрнаго Государя Наслѣдника
и Великаго Князя
МИХАИЛА АЛЕКСАНДРОВИЧА

и весь Августѣйшій домъ Его (да
возвысится слава Его!) Царь царей,
въ благости Своей, да продлитъ
жизнь Его, хранить и спасаетъ Его
отъ всякихъ золъ и скорбей; да по-
вернитъ Онъ народы къ стопамъ Его
и низложитъ предъ Нимъ враговъ
Его; да сопутствуетъ Ему счастье,
куда Онъ ни обратится. Царь царей
да внушитъ милость въ сердце Его
и въ сердца всѣхъ Его сподвижни-
ковъ-вельможъ, чтобы они благотво-
рили намъ и всему Израилу. Въ дни
Его и въ дни наши да явится спасеніе
іудеямъ, благополучное житіе изра-
льтянамъ. Да придетъ Избавитель
Сіона. Такова да будетъ воля Его.
Возгласить: Аминь! (Шар.) Аминь!

הנותן תשועה למלכים וממשלה
לנסיכים. מלכותו מלכות כל
עולמים. הפוצה את דוד עבדו
מחרב רעה. הנותן בים יָרֵךְ
ובמים עזים נתיבה. הוא יִבְרַךְ
וישמור וינצור ויגזור וירוכס ויגדל
וינשא למעלה את אהובי הקיסר
ניקאלי אלכסנדראוויטש
יום הודו

עם אשתו הקיסרית הקבונה
אלכסנדרה טעאדראוונא
ועם אמו הקיסרית הקבונה

מאריה טעאדראוונא
ואהיו יורש עצר

מיכאיל אלכסנדראוויטש
ואת כל בית מלכנו תרם רום
הדם. מלה מלכי המלכים ברחמי
דמתי וישמרו ויפיל צרה ויגון ויגון
ויצילו וידבר עמים סחת כגליו ויפיל
עונתיו לפניו ויכל אשר יפנה ויגליהו
מלך מלכי המלכים ברחמי יתן
בלבו ובלב כל יעציו ויערו רחמנות
לעשות טובה עיניו וגם כל ישראל
במינו ובמינו תישע ויודה וישראל
ישכון לבטח ויבא לעין גואל. (גו)
יהי רצון ונאמר אמן:

הרבנות הראשית לא"י

מעידה בזה את לב הקהל הקדוש בעה"ק ירושלים ובכר עיר ומושבות
וקבוצי אחינו ב"י בכל ארץ ישראל ת"י.

לכרך ביום שבת קודש דנא, היום הראשון להנבחה הכע"ל
את הוד מלכותו מלך ברישניא.

ג'אודג' החמשי יר"ה

בברכת הנותן תשועה

אחרי קריאת התורה בכל בתי כנסיות ובתי המדרשות שבא"י,
ולדוסיף עליה את ברכת מי שברך לחלים, בתפלה להשבת הוד מלכותו לבריאותו השלמה,
בעתות כל ישראל וכל העמים, חוסי ממלכתו הרוסמת.

ולכבוד בואו של האורח הנשא, הוד מעלתו

הנציב העליון לא"י, והמפקד העליון

מר צנשלור יר"ה

לברכו בברכת מי שברך

ויהי בואו לאה"ק לברכה ואשר רב לבנין הארץ ולשומת,
ולדתקרימת בנין ביתנו הלאומי על אדמת הקדש, בכבוד וחרר בעית.

ולזכרון חגיגת יום הכבוש של עיר קדשנו ירושלים הובב"א.

שחלו בערב הניבחה דנא, ולמספר הממשלות היא ביום ראשון הכע"ל.

אשר כל הקהל הקדוש בק"ל תודת את המומרי מן שבתהרים לפני תפלת המוסף
ועיר ישראל דאנו כשישעתו כפי שלום במדרה בימינו אמן.

תפלה לשלום הממשלה

מי שברך אבותינו אברהם
יצחק ויעקב, הנותן בים דרך
ובמים עזים נתיבה, הוא יברך
וישמור וינצור ויעזור וירומם
ויגדל וינשא למעלה.

את ממשלת סססר

תקדוש ברוך הוא יתיה
וישמדה ומפל צרה וציוקה
ויגזו ונזק יצילה ויפיל
שונאיה לפניו ובכל אשר
תפנה תצליח.
ונאמר אמן!

תפלה בעד השלום

אבינו שבשמים! ברוך
ממשלת סססר
מנו השלום בכל העולם
ונאמר אמן!

אבינו מלפנינו! חזק מגיני
השלום בכל העולם, בנכותא
דאחרון פתנא, קדישא אזהב
שלום ורודף שלום ונתת שלום
בארץ. ונאמר אמן!

אדיר במרום, שוכן בנבורה
אתה שלום ושמה שלום!
יהי רצון שתשים עלינו ועל
כל העולם בלוי חיים וברכה
למשמרת שלום!
ונאמר אמן!

סדור השלום

תפלות לכל השנה

ערוך ע"י ראש הקהלה הרמית, במוסקבה
הרב ר' שלמה בהרהג ר' יחיאל מיכל זל
שליפר שליטא

הוצאת הקהלה הרמית
במוסקבה
שנת תשטז

29. Rashi
(Shemos 6:13)

צַמַּם עֲלֵיהֶם לְחַלּוֹק לוֹ כְבוֹד בְּדִבְרֵיהֶם – AND [REGARDING] PHARAOH, KING OF EGYPT. וְהוּמָרְשׁוּ¹ – He commanded them concerning [Pharaoh], to accord honor to him with their words.¹
 – This is its midrashic interpretation.² וּמְשׁוֹטוֹ – And its simple meaning is that צַמַּם עַל דְּבַר יִשְׂרָאֵל – He charged them with regard to the matter of Israel – and with regard to His mission to Pharaoh, וְדִבְרֵי הַצְּוִי מֵהוּ מְפָרֵשׁ בְּפִרְשֵׁי שְׁנֵיהֶם – and the content of the command is only stated in the following section, לְאַחַר סֵרֵךְ הַיִּחְסָד³ – after the listing of the lineage of the tribes of Reuben, Simon, and Levi.³ – אֲלָא מִתּוֹךְ שְׁהוּבִיר מוֹשֶׁה וְאַהֲרֹן – But since [the Torah] mentioned Moses and Aaron, – it interrupted the topic – הִפְסִיק הַעֲנִין – with the section that begins, “These are the heads of their fathers’ houses,” – לְלַמְּנֵנוּ הַיֵּאֵךְ נוֹלְדוּ מוֹשֶׁה וְאַהֲרֹן – to teach us how Moses and Aaron were born – וּבְכֵי נִתְיַחֲסוּ – and to whom they traced their ancestry.⁴

30. Rashi
(Shemos 11:8)

8. וְיָרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ – ALL [THESE] SLAVES OF YOURS WILL COME DOWN. By not saying that Pharaoh himself would come, שְׁהָרִי בְּסוּף יָרַד פְּרַעֲהַ בְּעַצְמוֹ – [Moses] accorded honor to royalty,⁷ וְיָרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ – for in the end, Pharaoh himself came down to him in the night – וְיָרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ – and said, “Get up and depart from among my people.”⁸ – וְיָרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ – and you will bow down to me.”⁹

31. Gemara Berachos 58a

הַרְוָאָה חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל – The Rabbis taught in a Baraisa: בְּרוּךְ שֶׁחֵלַק – If one sees SAGES OF ISRAEL,^[26] HE SAYS: מְחַכְמְתוּ לִירְאָיו – BLESSED are You . . . WHO APPORTIONED^[27] OF HIS WISDOM TO THOSE WHO FEAR HIM.^[28] חֲכָמֵי עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים אֹמֵר – If one sees SAGES OF THE IDOLATROUS [NATIONS],^[29] HE SAYS: בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן מְחַכְמְתוּ לִבְרִיּוֹתָיו – BLESSED are You . . . WHO GAVE OF HIS WISDOM TO HIS CREATURES.^[30]

[NATIONS],^[33] HE SAYS: בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן מְכַבּוֹדוֹ לִבְרִיּוֹתָיו – BLESSED are You . . . WHO GAVE OF HIS GLORY TO HIS CREATURES.^[34]

The Baraisa continues:
 הַרְוָאָה מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל – If one sees KINGS OF ISRAEL, HE SAYS: בְּרוּךְ שֶׁחֵלַק מְכַבּוֹדוֹ לִירְאָיו – BLESSED are You . . . WHO APPORTIONED^[31] OF HIS GLORY TO THOSE WHO FEAR HIM.^[32] מַלְכֵי עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים אֹמֵר – If one sees KINGS OF THE IDOLATROUS

The Gemara records another teaching about the glory of kings:
 לְעוֹלָם וְשֶׁתְּדַל אֲדָם לְרוּץ – R' Yochanan said: אִמְרַן רַבִּי יוֹחָנָן – A person should always exert himself and run לְקִרְיַת מַלְכֵי – and not only to meet kings of Israel, וְיִשְׂרָאֵל בְּלִבְדּוֹ – and not only to meet kings of idolatrous [nations], אֲלָא אֶפְיֻלוּ לְקִרְיַת מַלְכֵי – but even to meet kings of idolatrous [nations], – because if he merits to enter the World to Come,^[35] וְיָבִיחִין בֵּין מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְמַלְכֵי עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים – he will then be able to discern between the glory of the kings of Israel (i.e. the Messianic king, who will rule at that time) and the glory of the kings of idolatrous [nations].^[36]

32. Shulchan Aruch o.c. 224:8
R' Yosef Karo 1488-1575

וְיָרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ (ד) הַעוֹלָם, אֹמֵר “בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁנָּתַן מְחַכְמְתוֹ לְכָשֶׁר וְנָדָם:”
 ח (ה) מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֹמֵר “בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁחֵלַק מְכַבּוֹדוֹ לִירְאָיו,” (יא) וְעַל
 מַלְכֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים אֹמֵר (יב) “בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן מְכַבּוֹדוֹ לְכָשֶׁר וְנָדָם:” ט יִמְצֹנָה לְהַשְׁתַּדֵּל
 (יג) לְרִאיוֹת (ו) מַלְכֵי, אֶפְיֻלוּ מַלְכֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם: י (ה) הַרְוָאָה (יד) בְּתֵי יִשְׂרָאֵל (ו) בְּיִשׁוּבָן, “בְּגוֹן בְּיִשׁוּבָן
 בֵּית שְׁנֵי, אֹמֵר בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְצִיב גְּבוּל אֱלֻמְנָה. הַרְוָאָה חַרְבַּנּוּ אֹמֵר “בְּרוּךְ

33. Mishna Berura
R' Yisroel Meir Kagan
1838-1933

מֵה שְׂאִין בֵּן לְקַמָּה בְּסֻעִיף ז: ז (י) בְּחֻקֵּי הָעוֹלָם. הַיָּגוּ
 (ו) בְּהַשְׁבֵּעַ חֻקֵּי אֵם הַסּ חֲכָמִים בְּדָתָם, עַל זֶה אֵינוֹ מְבָרֵךְ
 בְּלִל: ח (יא) וְעַל מַלְכֵי וְכוּ'. וּמְשֻׁמֵּעַ בְּגִמְרָא, אֶפְיֻלוּ סוּמָא כְּשִׁינְדָע
 שֶׁחֵלַק עוֹבְרֵי מִבְּרֵךְ. וְעַן בְּפִרְיֵי מְגִדִים שֶׁמְצַדֵּד דָּאָם הוּא סוּמָא שְׂלֵא
 נָאָה מְאֻרְתֵי מְגִדֵי, וְבָרַךְ בְּלֵא שֵׁם וּמְלֻכּוּת: (יב) בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן
 מְכַבּוֹדוֹ וְכוּ'. הַשְׁלֵטוֹנִים שְׂאִין עַל מֶלֶךְ, עֲלֵיהֶם לְשִׁנּוֹת דְּבָרֵיהֶם, וְדָן
 וְהוֹרֵג בְּמִשְׁפָּט. (ט) מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, וְעַל הַשְּׂרִים שֶׁמְמַנְהַם הַמֶּלֶךְ בְּכָל
 עֵיר וְעִיר, טוֹב וְיִשָּׁר לְבָרַךְ בְּלֵא שֵׁם וּמְלֻכּוּת: ט (יג) לְרִאיוֹת
 מַלְכֵי אֶפְיֻלוּ וְכוּ'. וּמִתְרַ לְשִׁמָּא בְּטַמְאָה שֶׁל דְּבָרֵיהֶן מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ,
 בֵּין לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל (ט) וּבֵין לְמַלְכֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם, וְכֵן מִפְּנֵי כְבוֹד
 הַבְּרִיּוֹת, בְּגוֹן לִילֵךְ לְנַחַם אֲבֵלִים. אִם רוּאָה פְּעַם אַחַת הַמֶּלֶךְ, (י) לֹא
 יְבַשֵּׁל יוֹתֵר מִלְּמוּדוֹ לְרִאיוֹתוֹ, אִם לֹא שֶׁבֵּא בְּחִיל יוֹתֵר וּבְכַבּוֹד גְּדוֹל
 יוֹתֵר: י (יד) בְּתֵי יִשְׂרָאֵל. פְּרוּשׁ, בְּתֵי עֲשִׂירֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁמְשֻׁבָּים
 בְּחֻקָּהּ וּבְכֻרְיָהּ, בְּגוֹן בְּיִשׁוּבָן בֵּית שְׁנֵי [רש"י]. וְאֶפְשֶׁר וְיִקָּא

34. Chassam Sofer
R' Moshe Sofer
1762-1839

תשובה קצ

מוכתר בבחור תורה ונכנס צעזעי הקורה גלי' לדעי' ונפל כהורא ה"ה נוח' הרב המרוץ הנגיד והעופקר ציטראל כבוד מוה"ר ר געץ אופנהיימור כ"י עם כל היושבים ראשונה צמלכת קבל מצורה דקהל ישראל בקריית מולך רב ויען הצירה ה' עליהם יחי' :

יקרת ונכחצ קדשו הגיעני היום לעשותי ערצ ושם נאמר ארי נעשה שואל בענין היות היהודים עתידים ליום מועד שונחתינו צדור אדונינו המסיד קיר"ה לנצולנו לשלום להסין הכנה דרבה צצית הבנסת הקדושה שלהם שמה צטיירי הלל וחודות לה' על כל הטוב ולהתפלל על העמיד לחיי מולכא וצנוה ויופיו הידור מלאכת השיר הוא שיצואו האכסיעם על הכסיעם לענות צמחונות ושירים בקול ויעזב נגן וכפסס היפה צשאלתם אם נכון לעשות כן עפ"י דה תורתינו הקדושה לשמוע קול אשה צצנה"כ אשר שם וקוצלים אכסיעם והקול הולך ומערה נשים לעזרה אכסיעם היחכן לעשות כן או לא :

אובר אני צמטוצת זאת השאלה אם אונס וחייבי' אכחנו עדה ישראל לאחז צמולה רבה הגדולה האחת מורת כבוד המולך ציחר שאת ויחר עוז על כל העוים אשר היא מורת כללות שכליות וכימוסיות לכהוג כבוד צמולך אשר צמטפטו יעמיד ארץ טסק עלינו מורה שמועיות צמורתינו הקדושה כי הקצ"ה לזה את משה רע"ה על פדעה מולך ומלרים לכהוג בו כבוד ואם הוא הרשיע לעשות עוננו רעה ואל"י הכביא רץ לפני אחאב אשר הי' עובר על כל התורה ואפ"ה חייצ לכהוג צו כבוד גדול כי היא מורה שמועיות לא רק שכליות והעובר על זה הוא אללנו כוי שלא היח תפילין ואם זה צמולכי' רשעים ערלים ונה נעשה יקר גדולה לקיסק מסיד אשר אכחה והרבה רצנות ציטראל חיים צללו והוא להם לנגן ונחמה ונפתור כותן להם יד ושם להמזיק ועוז תורתם ודחם אלו פינו מולך שירה כים ולטוכינו רכה כהמון גלוי לא יספוק לנו להלל ולשחרו על רצוא עוצותיו עוננו ווי זה האיש אשר יקל צענינו מורה הגדולה הזאת ומחק החיצו להוסיק אונן צכל מייני סידור ויופי האסתרי לפי השג ידיו להרצות כבודו כי רב ושצח כי עלום :

אמנם לעומת זה אומר אני כי זה הוא כבודו ורב גדול לצלתי יראה ולא יולא צעה היח שום דבר המחנגד לדחינו כי זה מוקף הוראה אונחיות רב חקרו ועוזו של המסיד הקיר"ה על צית ישראל וצמקום גדולתו שם ענוותנותו להביע אל עניים וככאי רוח לתת לנו ממי' צקרב הארץ ולהמזיק דחינו ותורתנו כראוי' אך אם נעשה צזה היום דבר המחנגד לתורתנו ח"ו אין זה מכבודו רק חילול כבודו ח"ו כאלו רולה הוא צהנוס דחינו ולרפות ידיו מונלכת שומם זהה הוא היסק הכונה צצמחינו והודות לו על כל הטוב :

ודיות כן יען נראה צעליל כי השמועת קול הכסיעם צין האכסיעם תועבה היא וכעורה ישצ צללנו ע"כ לא יחכן לעשות כן ציום שוצ גאלדון אשר אכחנו ונצקט' אל היכלו כלו אומר כבוד ואיסקר דבר זה מוצאר צצ"ס קענה מ"ח ע"א אור ר' יוסף זמרי בצרי ועני נשי פרוחא זמרי נשי ועני בצרח כאט צנעורת ופירש"י לפי שהעונה מועה אצנו לשמוע את המוצור לענות אחריו ונמלא האכסיעם טוחים לצס לקול הכסיעם וקול צאשה ערוה דכחי' השמועני את קולך ומצעיר את ילכו :

כאט צנעורה אצל זמרי בצרי ועני נשי קלה פריית יס דקול צאשה ערוה אצל אינו מצעיר ילכו כ"כ שאין המוצמרי' מנרים אכנס לקול העוני' עכ"ל רש"י וקאמר חו החס צצ"ס לומאי כ"ו לצעולי הא מקומי הא פי' רש"י א"ס אין שמועני' לנו לצטול את שניהם נקדי' לצטול את זה שהוא כאט צנעורת עכ"ל מוצאר מזה דראוי לצטול גם שניהם אך אם אין כח צדינו לצטול שניהם מפני פרילי הדור כבחר ארע צמיענו לצטול זמרי נשי ועני בצרי ולהיח להם זמרי בצרי ועני נשי אצל צמחה לא יעשה כזאת ציטראל ולא כזאת ומוכח כוי דאפי' לשום דבר מורה לא הותר לערב הקולות דנשי וגברי דאלו כן לא הי' רש"י חולה הדבר צפרילי הדור שאינם שמועני' לדברי חכמים יחר ככון הי' לו לפרס לצעולי הא צממחת מורה כגון מורה כבוד המולך וכדומה אי קני צמרי בצרי לצטול זמרי נשי אע"כ פשיטא שכל המורה נדות מפני חטא הרור עברה וכבר נכחו למחלט שכל שום העצרת דח כל שהוא לא יראה ולא יולא צעה יולא שחק פינו ולטוכינו רכה לכבוד הקיר"ה כי לא לכבוד יחי' לו ח"ו :

ואל הי' שונחתינו צמטחה ואמחה וי"ט הי' ראוי למוע דבר המחנגד לדחינו עפ"י מה שכתבו לעיל ועוד מועט שכ' צית שמואל צצס הצ"ח קי' ק"צ ס"ק ל"א וז"ל ב' סצ"ח כשאכסיעם ונשים צחדר אחד אין אונחים שמה צמיענו דאין שמה כשייר הרע שולט עכ"ל ואם זה צמועתי חחן וכלה ק"ו צן צנו טל ק"ו צצחכ"כ הקדושה שטיקור שונחתינו שם להודות ולהלל לה' ומקירות לצ על חקרו ועוזו שחסיים לצצית אדונינו לשלום לציתו וממשלתו והרנות קרנו וכברו ולהתפלל על העמיד והנה אנו מוחרי' לשמוע קול זמרי אשה אפי' פני' שאינה רכה וערוה צצעה שאח קירי' ק"ט וצצעה הפלה כמוצאר צצ"ע א"ס סימן ע"ה קעי' ג' וצמג"א שם סק"ו והיינו ע"כ צמיעת קול פטי' טהורה דאי צא"א או פטי' נדה ק' ונאי ארי' צצעת ק"ט ותפלה תיפוק לי' לעולם אסור מנשום קול צאשה ערוה וכן מוצאר צצ"ע א"ס קי' כ"א וצ"ט סק"ו והעונם לזה כי אנו מואניעים שכל הפלה או צצח והודאה שונחענד צמטחה היח שום הרור אפי' צאצחו לא תעלה צמועלות לפני הי"ת ולא תקיבל לפנינו ומפני זה אנו מפרשי' הכסיע' מן האכסיעם צצחכ"כ צצ"ע שלא יצאו לידי הרור צצעה חפלה וחה' חפלה נחמה רחונא ללן וילא לנו זה ונשונחת צית השולצה דאונרי' וס' קוכה שהי' ונחקין שיהי' נשים מלמעלה ואכסיעם מלמטה שלא יצאו לידי קלות ראט ואונרי' החס כ"צ ע"א דילא להם כן ונקרא (זכרי' י"ג) וקפדה הארץ ומשפחות לצד ומשפחות צית דוד לצד נשותיהם לצד אונרו והלא דברי' ק"ו ומה לעיל שעוקק' צחסקד ואין ילה"ר שולט צחס אונרה חורה אכסיעם לצד עכשיו שעוקק' צצמחה וילה"ר שולט צחס על אחת כונה וכמה יע"ש ונזה ראי' להכ"ל דאפי' היכא דליכא מנשום אי' ערוה כגון אצחו של עלמו מ"ו צמקום חפלה והודאה או חקסד כל ונה דצעי' לצא לרמונא לא יעבור שום ענין הרור אפי' צאצחו אונרו שהרי כחי' ומשפחת צית דוד לצד ונשיהם לצד ומ"ט לא יספדו כל איש עם אצחו יחדי אע"כ דגם זה אסור דגורס הרור וצטול הכונה וכיון דצברנו דקול צאשה ערוה א"כ הקול המחולך מערה נשים לעזרת אכסיע' ומעורר הרור וצטול הכונה צתפלה והוראה ואכסיעם מואניעים לפי דחינו שזאת התפלה וזה השצח לא יקבל לפני שמוע חפלה וכיון שכן ראוי ומוחיצ עלינו לשום עיכא פקיחא לצלתי היח שם ערוצ ציום תח שצח ותפלה ל"ח ע"י צצית הקיר"ה לשלום וצעה שטיכת שיה ותפלה לאל חי לחיי' מולכא וצנוה"י צכדי שחסי' חפלהינו ראוי להחקבל לפני מולך ומלכים ומחסיב ומלכים לכסא ית"ש ותהא ארעא לשלותי' ירום הדוד וקרנו דאדונינו הקיר"ה ועיני עבדיו חרות ושמוח :

ודרו הנלעד צזה לצטול קול זמירות הכסיעם צצצ"כ שלהן צצעה שהאכסיע' צצח"כ שלהם ושלום להם צכל בצולכס כזאת כפסס היפה וכשפ כענה מנחל ציטרי' מלפה לרמוי צמוי' הרופא חנס ית"ש הכ"ד א"כ. צאדען נביי ליום ה' כ"א סיון הקע"ד לפ"ק. משה"ק קוסר ומפסד"ו :

Finally, Rabbi Sherer's testimony served notice that a new era had dawned for Orthodox representation in the public sphere, and that the monopoly of the so-called Jewish defense organizations was a thing of the past. On *Tishah B'Av* of 5721 (1961), President John F. Kennedy invited Rabbi Sherer to the White House, along with 11 other leaders of major Jewish organizations, to hear his explanations of an American vote in the United Nations considered unfavorable to Israel. The inclusion of Agudath Israel in such a delegation was unprecedented and reinforced the message that American Orthodoxy had arrived.

Rabbi Aharon Kotler was emphatic that Rabbi Sherer must attend the *Tishah B'Av* meeting, and that he should shave and wear proper leather shoes (albeit with sand inside as a reminder of the mourning for the Temple) for the occasion.¹⁰

¹⁰. See *Mishnah Berurah* 554:33.

Years later Rabbi Sherer told Shimshon that shaving in preparation for the meeting had been one of the hardest things he ever had to do. He tried to think about Yosef HaTzaddik, who was removed from his cell and brought before Pharaoh on Rosh Hashanah after being given a haircut (*Rosh Hashanah* 10b; *Rashi, Bereishis* 41:14; see also *Chasam Sofer, Toras Moshe* ad loc.).

By the time he returned to New York from the meeting at the White House, it was almost time for *Minchah*. Rabbi Sherer traveled from the airport to Long Island in the hope of finding a *minyan* where no one would recognize him. Just before *Minchah* began, however, the rabbi announced to one and all that they had the honor of welcoming Rabbi Sherer. At that point, Rabbi Sherer had no choice but to ask the rabbi to announce that he had shaved for a meeting at the White House on the *psak* of Rabbi Aharon Kotler.

35. R' Moshe Sherer
1921-1988

36. Chassam Sofer
1:159
R' Moshe Sofer
(1762-1839)

37. Shearim Metzuyananim B'Halacha 1:60
R' Shlomo Zalman Braun

ה) הרואה מלך דאיתיה בסמרי חנה"ק בעל סנתח אלעור (שכחתי איה מסומו) דגם אם אין מלך במדינה דק יש שר שנתמנה ע"י העם נ"כ מברכין עליו כיון שיש לו הכח להטות חסר (אסנעסטיא) למי שיצא חייב בדינו וחבוא חרבה פסוקים שגם שר נסרא בלשון „מלך" וכמש"ב (שמואל ב') „הכל נתן ארונה המלך" וכתב רש"י דהוא שר, עוי"ש. ועי' בשו"ת פ"ב חיום (ח"ג סי' נה) דגם אם המלך הוא רשע נ"כ מברכין אם רואהו דחא כל המעם שמברכין היא שאם יזכה לעוה"ב ויראה בכבוד מלך המשיח יבחיין בין כבודם לכבודו כדאיתא בש"ס (ברכות נה.) ולפ"ו אינו מברך על כבודם אלא על שם העתיד ולכן אפי' אם הם רשעים נ"כ יברך.

והנה מה שכתב מכ"ח לחלק בין לראות פני קיר"ה משום הפסד ממונו לראות פני הדוכס דחמת מלך מלאכי המות (כמשלי ט"ז - י"ד), כבר הודעתיו שאני תמה עליו שאם המלך ימיתהו מכ"ש שהשר ימנע ממנו בקשתו לאמור שחקו בי יהוראי ונהגו בי קלון, ועוד הורגלו בפומי דעכו"ם למימרא ליהודים היית נחשב בבית האסורים והרי זה בזיון גדול וחסרון אמונה בו ביהודים, ובס' נוב"י חאו"ח סס"י י"ג כתב להדיא דיש קולא בההולכין לפני דוכסין יע"ש גם בס"י י"ד, גם אין הדבר מוסכם אצלי דלא שייך אצל הדוכס שלנו חייב לנהוג כבוד במלך, כי גדר המלך לענין ברכה הוא כל שבירו להמת ולהחיות אפילו בעירו, ובמג"א קיצר בזה מאוד ועיין סי' רכ"ד סק"ה, ובמדינת רייך מברכין על כל דוכסיהם מפני שהמדינה היא שלהם ואין עליהם שום אימת מלך וגם בנימוסיהם שאין המלך מתחתן אלא במלך אחר או עם דוכסי רייך שהמה נחשבים מלך ממש וגם בניהם נקראים פרינצן כמו בני מלכים וזה ידוע לכל מי שידוע קצת בנימוסי מדינות, והנה שמעתי שהדוכס של מדינה זו יש לו נכסים גם ברייך ואם יודמן שם יברכו עליהם, וא"כ אטו כיון שהוא פה במדינה שאין ידו תקיפה כ"כ וכי לא יברכו עליו וכי אם יודמן הקיר"ה למדינה אחרת וכי לא יברכו עליו, וכיון שמברכין עליו א"כ מן התורה מחוייבין בכבודו לנהוג כבוד במלכות כדילפינן ממש רבינו ע"ה שאמר וירדו (כל) עברין אלה אלי (שמות י"א ו'), וכן הוהירו הקב"ה ויצוהו על פרעה שינהוג בו כבוד וכן פירש"י פי' וארא (וי' י"ג), וכן גבי אלי' ששנס מתניו וירץ לקראת אחאב [מלכים א' י"ח - מ"ו], וכלם לא עשו בשביל מורא מלכות שימיתם אלא משום חק החיוב. והנה התספורת הוא מענין מורא מלכות כדפירש"י גבי יוסף ויגלה ויחלף שמלותיו (בראשית מ"א י"ד), וגדולה מזה כתבו תוס' בע"ט כ"ט ע"א ד"ה המסתפר וכו', אלא שאין הדבר ברור שיש להדוכס נכסים ברייך ממש כי אנפ"י שקורין לו רייכס פירשט אפשר שהוא באיסטרייך, ואין להאריך בזה:

38. Yechaveh Da'as 2:28
R' Ovadia Yosef (1920 – 2013)

שאלה: הרואה נשיא מדינה בזמן הזה, האם חייב לברך עליו בשם ומלכות ברכת המלכים, שהיא: „שנתן מכבודו לבשר ודם“, או לא?

תשובה: רבינו אברהם בר יצחק אב בית דין, בעל ספר האשכול, כהכ בתשובתו, שכל מי שהוא חשוב בשלטון ובנשיאות כמלך, והורג במשפט ואין מי שימחה בידו ולשנות דברו מלאו להן ומהן ללאו, אפילו הוא מאומות העולם, מברך עליו ברכת המלכים, והובאו דבריו בארחות חיים (הלכות ברכות אות מט). והרדב"ו בתשובה (חלק א' סימן רצ"ג) הביא גם כן דברי רבינו אברהם אב בית דין הנ"ל, וכתב, שלפי זה יש לדון שהפחה של מצרים שנשלח על ידי מלך תוגרמא, מברכים עליו ברכת המלכים, כיון שיכול לעשות כרצונו, ואף על פי שהממכות המשפטית כדיני נפשות מסורה בידי השופט הראשי של המדינה, והפחה רק מבצע את גזר הדין, מכל מקום כיון שבשעת הירוס דנים במשפט צבאי, שהוא כמו הוראת שעה, וכיד הפחה הממכות לדון ולהרוג גם שלא במסגרת החוק, ושלא בידיעת והסכמת השופט הראשי האזרחי, לפיכך יכולים לברך עליו ברכת המלכים. ומכל מקום למעשה אין דעתי מסכמת להתיר לברך בשם ומלכות ברכת המלכים על פחה, או שר משרי המלך, כיון שאנו רואים שהמלך נותן הוראות על ידי כתבים ומאמרים לשנות דברי הפחה מהן ללאו ומלאו להן. ואותם שלטונות שהתיר רבינו אברהם אב בית דין לברך עליהם בשם ומלכות, הוא באופן שאין עליהם עול מלך לשנות דבריהם. ולכן יש לחזור לברך על הפחה ברכת המלכים בלי שם ומלכות. עד כאן דברי הרדב"ו.

ולבאור: היה מקום שנשיא מדינה בזמן הזה כמדינה דמוקרטית, שאין לו ממכות לשופט ולהרוג כאוות נפשו, אין לברך עליו, שהרי רבינו אברהם אב בית דין, והרדב"ו, תלו הדבר במי שבידו לדון דיני נפשות ויכול להרוג במשפט, מה שאין כן בנשיאים של זמנינו. וכיוצא בזה כתב בשו"ת קרית חנה דוד חלק ב' (סימן לו), שהנשיא בזמן הזה שאין פקודתו מתקיימת בלי הסכמת שרי המדינה ובתי המחוקקים שלה, אין לברך עליו ברכת המלך, שאין זה דומה למלך שגזור ומקיים ואין עוד מלכו. עד כאן. אולם נראה שהואיל ויש בידו של נשיא מדינה לקבל או לדחות המלצת חנינה על מי שנידון למות על ידי בתי המשפט המוסמכים לכך, נמצא שסמכות דיני נפשות מסורה בידו, והרי הוא כמלך שדן והורג במשפט. ואף על פי שהנשיא נבחר רק לתקופה מסוימת ואינו נשאר בנשיאותו כמלך שנשאר במלכותו עד סוף ימיו, מכל מקום כיון שבאשר הוא שם נשיא הוא, מברכים עליו בשם ומלכות. וכאותה שאמרו כמגילה (דף טו:): „העלה בעידוניה סגיד ליה“. וכן מבואר בספר תורת חיים סופר (בסימן רכד אות י), שיש לברך על נשיא מדינה ברכת המלך בשם ומלכות, ואף על פי שאינו נוהג נשיאותו אלא לתקופה מסוימת שהוסכם עליה בשעת בחירתו לנשיא, מכל מקום כיון שהסמכות בידו בזמן נשיאותו לאשר פסק דין מות או לאשר חנינה לנידון, יש לברך עליו בשם ומלכות, ואין חילוק בזה בין כשהוא נושא תואר נשיא או מלך, שהכל תלוי בענין ולא בתואר. וכן העלה בשו"ת אפרקסתא דעניא (סימן לב) שמברכים על נשיא מדינה בזמן הזה בשם ומלכות, מהמעם האמור. וכן פסק בשו"ת שואל ונשאל ח"א (סימן עג). ע"ש. והנה אף במלך או נשיא שנמצא בביקור במדינה אחרת צריך לברך עליו ברכת המלכים, כמבואר בשו"ת חתב סופר (חלק אורח חיים סימן קנט, דף סא רע"א). וע"ש.

אולם עדיין יש מקום לדון אם אפשר לברך על נשיא שהוא לבוש בגדי אורח, ואין העם רואה את כבודו ואת גודלו, כמו המלך שלובש בגדי מלכות, שכולם רואים את יקר תפארת גדולתו. ובאמת שהגאון רבי יאשיה פינטו בשו"ת נבחר מכסף (סימן ג), נשאל אם הרואה את המלך כשהוא לבוש כאחד העם, אם מברך עליו ברכת המלכים, והשיב, שאין לברך ברכת המלך אלא בזמן שרואים את המלך ככבודו, שכן נוסח הברכה, שנתן מכבודו לבשר ודם, ואם הוא מתהלך כאורח רגיל, איה כבודו להעריצו, ועיקר הכבוד הוא במלבושיו, כשהוא לבוש בבגדי השרד, שכזה ניכר כבודו ותפארתו, כדרכי יוחנן שהיה קורא למלבושיו כבודו. גם נראה שרובנו ופרשיו וכני חילו ההולכים לפני מרכבתו, מכלל כבודו של מלך הם, וזולתם לא חל חיוב ברכה זו כלל. וזה פשוט. עד כאן. וכיוצא בזה כתב הזכור לאברהם (דף כב ע"ב) בשם רבו המובהק זצ"ל, שאם המלך לבוש בגדים אזרחיים לכל ויכירוהו פשוט שאין לברך עליו ברכת המלך, שאיך יברך שנתן מכבודו וכבודו אין כאן, כי הוא מתחפש בבגדיו, והרי הוא ככל אדם. עד כאן. וכן הסכים בשו"ת צפחית בדבש (סימן סו). וכן פסק בשו"ת יהודה יעלה קובו (חלק אורח חיים סימן כח).

וראה עוד בספר בתי כנסיות (סימן רכד). ולכאורה ממשמעות דברי רבינו אברהם אב בית דין והרדב"ו הנ"ל, נראה, שהכל תלוי בסמכותו לדון ולהרוג במשפט, שכזה ניכר כבודו, שחיי אדם תלויים בידו, מעין דוגמא למלכות של מעלה אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש, ואין הדבר תלוי במלבושים ובגדי שרד. וכן נראה מדברי מרן החיד"א בכרכי יוסף (סימן רכד אות ג) בשם הגאון רבי אברהם יצחקי, שהרואה ספינה שנמצא בה המלך, ואין המלך נראה כלל, אבל יודע בכירור שהמלך יושב בתוכה, יכול לברך עליו ברכת המלך. עד כאן. ומשמע שאין צורך לראות את המלך כבגדי השרד שלו ממש. ויש לדחות, וכלאו הכי הנה תרב צפחית בדבש (סימן סו) והרב המגיה בשו"ת נבחר מכסף (שם) כתבו להשיג על דברי החיד"א, והעלו שיש לברך בלי שם ומלכות. וראה עוד בספר פדה את אברהם (מערכת מ אות יד). ולפי דבריהם נראה שהוא תדון לנשיא מדינה שהוא לבוש אזרחית, שיש לברך עליו בלי שם ומלכות. וספק ברכות להקל. וכן העלה בשו"ת באר משה ח"ב (סימן ט), שעל נשיא מדינה יש לברך „שנתן מכבודו לבשר ודם“, בלי שם ומלכות.

ודע שהרואה את המלך בטלוויזיא, אינו מברך עליו ברכת המלכים, שהרי זה דומה למה שכתב הגאון רבי שמואל אבוהב בשו"ת דבר שמואל (סימן רמב), שהרואה את הלכנה מתוך מראה (ראי) של זכוכית, אינו מברך עליה, וראיה לזה מהגמרא ראש חשנה (כד:): ראינוהו כמים או בעששית אינה חשובה ראייה. ע"ש. וכן כתב מרן החיד"א בכרכי יוסף חשן משפט (סימן לח ס"ק יא). וכן כתב בשו"ת שמע אברהם פלאגי (סימן מו). ובספר פתח הדביר (סימן רכד סק"י) נשאל ברואה את המלך דרך מראה של אספקלריא (ראי), והביא שנפתק בזה הגאון רבי יהודה שמואל אשכנזי בתשובה כתיבת יד, והעלה שאין לברך מספק. וכן העלה בשו"ת בצל החכמה חלק ב (סימן יח). וכן פסק בשו"ת באר משה שם. וכן עיקר.

39. Teshuvos V'Hanhagos 2:139
R' Moshe Shternbuch

ידין כסתר באהל ובידך, ומשמע שאסילו לא מופיע
בכבודו מברכים על עצם הראייה לראותו וצ"ב, וצריך
לומר דס"ל דגם בזה כיון שראה המלך שניתן לו
מלכות מהשמים מברך, ומיהו כל זה כשרואה אבל
מה שאמרו חז"ל "לעולם ירוץ אדם לקראת מלכי
ישראל ולא לקראת מלכי ישראל בלבד אלא אף
לקראת מלכי אומות העולם שאם יזכה יבחין וכו';
נראה פשוט דזה ודאי דהוא רק כשהוא בכבודו.

ולמעשה נראה ולדין כשיש ספק אין לברך בשם
ומלכות. וכן מה שמבטלין מלימוד התורה
לראות את המלך פעם אחת עיני במ"ב רכ"ד (ס"ק
י"ג) דהיינו כשנראה בכבודו ולא לראייה בעלמא
ע"ש. וז"ב.

סימן קלט

שאלה: על נשיא המדינה של דרום
אפריקה וכדו' אם לברך "שנתן
מכבודו".

בזכרוני כשהגיע לארץ ישראל לביקור הנשיא
מאמריקא, נחלקו הרבנים אם לברך שנתן
מכבודו או לא, ולדעתי כיון שמעמדו הוא חלוי ועומד
בהחלטת בית הנבחרים שמה שבכחם להדיח אותו,
וסמכויותיו מוגבלים מאד אין לברך, ולא דמי למלוכה
באנגליה אפי' כוונתו שעל כל חוק חדש המלכה
חותמת, ולא מתחלפת אלא המלוכה בידה וכי
צאצאיה, וכבודה ככבוד מלכים ממש, ואף שלמעשה
אינה מתערבת בסדרי השלטון, מ"מ צריך את
התיימחה על כל חוק וחוק, והממשלה יונקת את
סמכותה ממנה, וכבודה לא פתח כל הדורות כמלא
נימא, ועיין במ"ב (רכ"ד ס"ק י"ב) הגדר שושלתונים
שאין עול מלך עליהם ורץ והורג במשפט מברכים
עליו, והיינו דבכה"ג הוא מושל ואין אף אחד עליו,
אבל הנשיא דארה"ב יכולים להדיחו, ומלכות לזמן
אינו דומה למלך ואינו ראוי לברך עליו. וכמו כן כאן
בדרום אפריקה אין לנשיא מעין כבוד מלכים, ולא יק
אצל השחורים שלא מכירים בנשיאותו כלל, אלא גם
הלכנים מהם שלא מכירים אותו ומתנגדים לו, דבר
שלא יצויר במלך כעין הנ"ל שכבודו מעין כבודו
יח"ש, ושפיר שייך במלך הבלכה שנתן מכבודו לבשר
ודם, אבל לנשיא כאן נראה פשוט שאין לברך, שהוא
רק שליח העם ולזמן ויונק סמכותו מבית הנבחרים
שעלולים להדיחו ולא דומה לכבוד מלך כלל, והוא
רק כעין ראש ממשלה ולא בגדר מלך כלל.

וראיתי לכמה רבני זמנינו שדנו אם לברך על מלכה
דלא שייך השעם הנוי בגמ' לברך כרי שאם
יזכה לראות לעת"ל יבחין בין מלכי ישראל למלכי
עכו"ם, שהרי אצלינו רק מלך ולא מלכה, ודבריהם
חמוהין שאין מברכין אלא על כבוד מלכות שאם יזכה
יבחין, ושייך בין במלך ובין במלכה, ומה שדנו בזה
משום איסור הסתכלות לא שייך כלל דלא צריכים
להסתכל בה אלא מכבודה כשעוברת, ואז דוקא ראוי
לברך, [ובגמ' מבואר שאף סומא מברך].

ולפי זה נסחפקתי במה שראיתי באנגליה יהודים
עומדים מול הארמון, ולפעמים המלכה
מסתכלת בחוץ ואז מברכים, שלכאורה נראה שהברכה
רק כשעוברת כרוחב כמלכה וכולם מכבדים אותה
ורואים כבודה שאז ראוי לברך שלא עליה מברכים
אלא על כבודה וכמ"ש, (וכן אני נבדך במה שנהגו
לברך אם בא לארמון המלך שמקבל אותו, דאפשר
שתיקנו הברכה דוקא כשרואה אז כבודו שכולם
מכבדים אותו ומתאספים לכבודו, אבל כשרואה אותו
בהודר ולא נראה אז בכבודו אינו ראוי אז לברך, אבל
אפשר דכיון שמכבדים אותו שהוא מלך, אף שבעת
ברכתו לא רואה כבודו תיקנו עליו הברכה, אמנם
מהגמרא שגם סומא מברך ע"כ מפני שמרגיש כבוד
המלך וא"כ נראה שע"ז מברכים, ושמעתי מגדולים
הרבה שבאו לארמון המלך ובידכו, ויש לומר דהיינו
מפני שבארמון ניכר מלכותו וכבודו וראוי לברך.

אבל שמעתי שהגרי"ח ותנפ"ד זצ"ל שנפגש עם מלך

40. B'Tzeil Ha'Chochma 2:19
R' Betzalel Stern

אלא גם לעמיש באיי (שם אוח די) שבומא לא יברך ברכה
הנלק, מינו פשיטא שאיל להבסכל צו (עיי לעיל סי י"ח אוח
ג') ודי לראוחו בכבודו, חב מותר גם באשה, וגלתיי הרי כל
האחרונים העתיקו צוה להלכה דעת המג"א. וכיון שלפי החוק
אין מופטין ממונה שום כבוד ממכוד שנותקן למלך, ומאל
כשיראהו בכבודו יראה הכבוד שנותקן למלטי אובייט, ולכן
מזה שישתדל לראוחה שאם חכה לראוח בכבודו של מלך
המשיח, יבחן כמה גדול שבר עשי מזה.

ג) ומה שעטן מהא שרשו חז"ל בספרי, שום חסיד עליון
מלך, ולא מלכה וביי צרנוביס (סי'א מהי מלכים
בי"ב), לשגי' בס"ד אינו כלום, דודאי אם היו ממנים בישראל
אשה למלכה שולטת נגד דחוביק ח"ו, היי אסור לברך על
ראוחה, כי איך יברך, ברך כו' שחלק מכבודו נרלו, הרי סי
לא חלק לה כבוד זה אדרבה מנשו ממנה, בדבחי מלך, ולא
מלכה, וכיאה מלכה אז נגד רעיו יחייב, כמו שינסם כמה
דברים בשלם נגד ראו, אלא שעלם כמנהגו נוהג כדאוחה
במהי עיי' (י"ד:), וממילא אביי גיי' אסור לנכוג צו כבוד.
משאייב באוהיי' אם לפי חוקיהם אפשר אשה הרי מלכה
שולטת ונותקם לה כבוד מלכים ממש, יש להשתדל לראוחה
שברי יראה צוה כבוד מלטי אובייט ואם חכה לראוח בכבודו
של מלך המשיח יבחן כמה גדול כבוד עשי מזה. — היי אכינו
לקבל פני משיח נדקו ונראוח כבודו בי' ושמחה שולם על
ראשינו אביי'.

הד"ר פשוע כי כל מה שבחכמי צוה איי' גם להמנאר ציי
פחה טיגוס להחיד"א ז"ל (עיי' כ'): דאפי הכעס
דרך העברה אסורה באשה שהיא אסורה עליו ואלא כיי' דס"ל
דדוקא דרך הסתכלות שהוא יחד מראי אסור עיי'. וכדברי
היי'א כ' גם ציי' יד מלאכי (אוח קשיעו) ועיי' ציי' עין זוכר
להחיד"א ז"ל (מערכה הי אוח ג') שחולק עליו. וציי' שאפי
הכעס דרך העברה גיי' איי' וסני לראוח בכבודו, ודאי ולגייע
שרי וממילא דמורה נמי איכא ובתשיי' — ועיי' גשר החיים
(חיי'א דף רס"ג כהגבה שחחח הק').

העולה להלכה: א) מלכה באוהיי' שהיא השולטת ולא
בעלה יש לברך על ראוחה (אוח ח' ג'). — ב) מלכה
להשתדל לראוח בכבודו (אוח ט').

סימן יט

דין אם לברך ברכת המלך על ראית סליפה פשיטא
השולטת ולא בעלת, ואם מצדד להשתדל לראוחה

א) ה' ע"ד אשר שאל אם דוקא על ראיה מלך מצריטין ולא על
ראיה מלכה דלאו אורח ארעא לברך על ראיהה.
ה' דילמא מלך לאו דוקא, דהייב שעל ראיה מלכה כשהיא
השולטת ולא בעלה, לריבין לברך.

לעביד נראה פשוע שאין חילוק צוה בין מלך למלכה וגם על ראיה
מלכה לברך לברך, וראי ברורה לדברי מהא דאוחה
(ברכות ל"ח:). ראה בריות טובות טי' אומה, גרור שכנה לו
בשולמו, ומבואר ציי' (כ). כי רשני' וריע' ברבו על ראיה
גשים וכריות נאוח וכירושלמי (סי'א דברכות הי"א) מנואר כן
ברע שראש גיי' אשה נלה וכירך עליי' שכן כרא בריות נאוח
בעלגטו עיי'. ואיי' גם ציי' שפיר מברך על ראיה מלכה.

ב) וגלעני' דלא רק בחזקת לו לראוחה הוא מברך על
ראוחה, אלא גם מזה להשתדל לראוח בכבודו
כדאריי (ברכות ל"ח:). לשולם ישתדל אדם לרוץ כו' אפי לקראת
מלטי עבוי'ם שאם חכה יבחן, וביי' בשריע (אוי' סי' רבייה
טעי' ע). ואף זכנג' (עיי' טס) פריך ולאסחכולי מי שרי ומשני
קין זוי' הוא, וכן מקשה בירושלמי (טס) זו דרכו של ריג
לבסחכל בשנים ומשני דרך פקומטייה הייה, ומשמע הא לאו
הכו אסור, פשוע ולא דמי, וכדי לברך שברא בריות נאוח
בשולמו, ככרה ריך לבסחכל החחילה כדבר שונברך עליו כדי
לבחון ביופיו, חב אסור באשה, משאייב לטנין ברכה הנולך
שאיי' לבסחכל צו כלל רק לראוח בכבודו, צודאי שגם באשה
אין כאן שום נזווד איסור. ולא מבעיא לדעת המג"א (סי'
רבי'א סק"א) שאפי סומא מברך דנדחי שאיל לראוחו כלל.